

RELAȚIILE FEDERAȚIA RUSĂ - UNIUNEA EUROPEANĂ ÎN CONTEXTUL CRIZEI RUSO-UCRAINENE

RELATIONS OF THE RUSSIAN FEDERATION - THE EUROPEAN UNION IN THE CONTEXT OF THE RUSSIAN- UKRAINE CRISIS

[https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.3\(111\).09](https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.3(111).09)

CZU: 327(470+4)

Svetlana CEBOTARI,
doctor habilitat în științe politice, conferențiar universitar,
Universitatea de Stat din Moldova

SUMMARY

One of the problems present not only on the international arena, but also on the working table of politicians, including in the scientific discourse of political scientists, economists and specialists in other fields is the issue of Russian-European relations. The events in Ukraine are making the relations between the Russian Federation and the European Union quite tense.

This article aims to highlight the main issues present in the relations between the Russian Federation and the European Union in the post-Maidan 2014 period.

Keywords: *Russian Federation, European Union, Russian-Ukrainian crisis, international relations.*

REZUMAT

Una dintre problemele prezente nu numai pe arena internațională, ci și pe masa de lucru a politicienilor, inclusiv în discursul științific al politologilor, economiștilor și specialiștilor din alte domenii este problema relațiilor ruso-europene. Evenimentele din Ucraina fac destul de tensionate relațiile dintre Federația Rusă și Uniunea Europeană.

Acest articol își propune să evidențieze principalele probleme prezente în relațiile dintre Federația Rusă și Uniunea Europeană în perioada post-Maidan 2014.

Cuvinte-cheie: *Federația Rusă, Uniunea Europeană, criza ruso-ucraineană, relații internaționale.*

Anul 2014 a adus cea mai profundă criză a relațiilor dintre Uniunea Europeană (UE) și Federația Rusă de la sfârșitul războiului rece. Conflictul din Ucraina a pus sub semnul întrebării bazele pe care s-a constituit politica estică a UE [8]. Până la izbucnirea crizei din Ucraina, Uniunea Europeană și Federația Rusă construiseră un parteneriat strategic în domeniul comercial, economic,

energetic, a schimbărilor climatice, cercetării, educației, culturii și securității, inclusiv lupta împotriva terorismului, neproliferarea nucleară și soluționarea conflictelor în Orientul Mijlociu. UE a fost un avocat al aderării Rusiei la Organizația Mondială a Comerțului (OMC), încheiată în 2012. Cu toate acestea, în ultimii ani, problema vecinătății comune a devenit un punct major de blocare. Anexa-

rea ilegală a Crimeii de către Rusia în martie 2014 și dovezile că Rusia sprijină luptătorii rebeli din estul Ucrainei au declanșat o criză internațională. Uniunea și-a revizuit relația bilaterală cu Rusia și a suspendat reuniunile la nivel înalt, dialogul pe probleme de viză și negocierile privind un nou acord bilateral care să înlocuiască Acordul de Parteneriat și Cooperare [2].

Tensionarea relațiilor dintre UE și Rusia nu sunt recente. „Ele nu au început odată cu anexarea Crimeii și agresarea Ucrainei de către Rusia, ocupând anumite teritorii. Tensionarea relațiilor a început în momentul în care a devenit clar că Republica Moldova, Georgia, Ucraina au semnat acordurile de asociere cu Uniunea Europeană. Se pare că, pentru UE, a devenit imposibil să ajungă la statele Parteneriatului Estic (PaE) – Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Moldova și Ucraina – și să stabilească, în același timp, un parteneriat strategic de modernizare cu Federația Rusă [p. 8], acorduri care sunt destul de importante pentru aceste țări, pentru dezvoltarea economică, socială și politică. Pentru Federația Rusă aceste acorduri au fost văzute ca o ingerință a UE în spațiul său de influență, din Vecinătate Apropiată. Valorile pe care le promovează UE prin intermediul acestor acorduri, sunt în contradicție cu viziunea geopolitică a Federației Ruse. Mai mult decât atât, aceste acorduri creează un spațiu de valori diferit de cel pe care Federația Rusă. „De aceea tensionarea relațiilor s-a început în 2012-2013 și a culminat cu anexarea Crimeii, care a fost executată de Rusia, pentru a preveni ancorarea Ucrainei și a spațiului post-sovietic la spațiul euro-atlantic. Pentru a preveni extinderea spațiului european, Rusia are un instrument eficient și anume utilizarea forței militare așa cum a făcut-o în Crimeea” [6].

Din perspectiva Uniunii Europene, intervenția în Ucraina și anexarea Crimeii sunt ilegite și contravin normelor dreptului internațional. Ca răspuns la agresiunea împo-

triva țării, Uniunea Europeană a suspendat toate negocierile extinse cu Rusia, inclusiv cea referitoare la vize. De asemenea, Uniunea Europeană a impus un set de sancțiuni ce se referă la restricționarea accesului pe piața de capital europeană, suspendarea cooperării privind apărarea, suspendarea proiectelor de cercetare privind cercetarea și dezvoltarea tehnologiilor rare. În data de 11 septembrie 2014, Uniunea Europeană a reîntărit măsurile împotriva Rusiei și a lărgit sancțiunile. Uniunea Europeană a restricționat aproape în totalitate accesul investițiilor rusești la piața de capital a uniunii, companii și state europene nu vor mai acorda împrumuturi a cinci mari bănci rusești, a fost interzisă cooperarea interbancară, au fost interzise serviciile financiare, statele europene nu mai sprijină exploatarea petrolului în zona arctică, a fost interzis comerțul cu nouă companii din Rusia, 24 de persoane au fost declarate persona non grata în teritoriul european. Situația din Ucraina rămâne o dilemă datorată incapacității și coerenței elitei ucrainene de a alege un drum țării. Rusia de-a lungul istoriei s-a ghidat după teoria realistă datorită fricii de a fi cotoșită. După ultima invazie din a doua mare conflagrație mondială, teritoriul rus a devenit un teritoriu sacru pentru „țării roșii”. După dezmembrarea Uniunii Sovietice, Rusia și-a construit o serie de state-tampon sub egida Comunității Statelor Independente sau a Organizației Tratatului de Securitate Colectivă, având ca rol principal eliminarea acestui pericol istoric. Obsesia rusă pentru frontieră se explică datorită deselor incursiuni în teritoriul rus, dar și a reliefului plan, întins. După revolta care l-a îndepărtat pe lanukovici și anexarea Crimeii, poporul ucrainean și-a ales un președinte proeuropean, Petro Poroșenko. Uniunea Europeană nu mai dorește să investească în Ucraina din cauza nivelului foarte mare al corupției care confiscă în detrimentul unor altor scopuri și care nu corespund cu voința europenilor.

Dacă Ucraina rupe definitiv relația cu Rusia aceasta pierde 28% din puterea de cumpărare, iar aprovizionarea cu gaz este compromisă definitiv [1].

Pentru a oferi claritate relațiilor UE-Rusia în acest nou context de tensiuni accentuate, la 14 martie 2016, miniștrii de externe ai UE și vicepreședintele Federica Mogherini au convenit asupra orientărilor pentru politica UE față de Rusia. Acestea au fost confirmate în martie 2020 de succesorul lui Mogherini, Josep Borrell. Cele cinci principii adoptate în 2016 sunt următoarele:

1. insistând asupra punerii în aplicare depline a acordurilor de la Minsk ca o condiție esențială pentru orice schimbare substanțială a relațiilor UE-Rusia; nerecunoașterea anexării Crimeii de către Rusia;

2. consolidarea relațiilor cu fostele republici sovietice din vecinătatea estică a UE (inclusiv Ucraina) și Asia Centrală;

3. devenind mai rezistent la amenințările rusești, cum ar fi securitatea energetică, amenințările hibride și dezinformarea;

4. în ciuda tensiunilor, angajarea selectivă cu Rusia pentru o serie de probleme de politică externă, printre care cooperarea în Orientul Mijlociu, combaterea terorismului și schimbările climatice;

5. sprijinirea societății civile ruse și promovarea contactelor interumane.

Implementarea integrală a acordurilor de la Minsk

Cele două acorduri de la Minsk din septembrie 2014 și februarie 2015, ambele semnate de Rusia, aveau menirea de a pune capăt luptelor din estul Ucrainei și de a permite o soluționare politică pentru regiune. De atunci, niciunul dintre cele 13 puncte cheie ale acordului de la Minsk II nu a fost implementat pe deplin. Luptele continuă și încă nu există niciun răspuns la întrebarea complicată a modului în care Donetsk și Luhansk ar putea fi reintegrate în Ucraina. Rusia nu a anexat formal cele două teritorii, nu le recunoaște ca state independente și

insistă că nu este parte la conflictul din estul Ucrainei. Cu toate acestea, oferă rebelilor sprijin financiar și militar și are o influență considerabilă asupra lor.

Având în vedere necesitatea asigurării cooperării rusești pentru a pune capăt conflictului de la Donbass, primul dintre cele cinci principii confirmă poziția Consiliului European din martie 2015, conform căreia sancțiunile economice împotriva Rusiei pot fi ridicate doar după ce acordurile de la Minsk au fost puse în aplicare pe deplin. Aceste sancțiuni, adoptate de UE în 2014, sunt după cum urmează:

- sancțiuni individuale: interdicții de viză/înghețarea activelor pentru aproximativ 150 de persoane și 40 de organizații;

- sancțiuni împotriva Crimeii: o interdicție aproape totală a comerțului și a investițiilor UE-Crimeea;

- sancțiuni economice, vizând sectoarele financiare, de apărare și de energie ale Rusiei.

În paralel cu sancțiunile economice, UE a întrerupt cea mai mare parte a cooperării sale politice cu Rusia. Aceasta a suspendat pe termen nelimitat reuniunile la nivel înalt UE-Rusia, împreună cu negocierile privind un nou acord de parteneriat și cooperare. Majoritatea dialogurilor (cu privire la drepturile omului, energie etc.) s-au oprit, deși continuă o anumită cooperare la nivel tehnic limitată, de exemplu cu privire la probleme de reglementare. Grupul G8, ai cărui membri UE sunt Germania, Franța și Italia, pe lângă UE însăși, a exclus Rusia, care a aderat în 1997, revenind la formatul său anterior G7.

Rusia a răspuns cu contra-sanțiuni, interzicând aproximativ jumătate din importurile sale agroalimentare din UE, cum ar fi fructe, legume, carne și produse lactate. Sancțiunile economice ale UE, care sunt reînnoite de două ori pe an în ianuarie și iulie, au lovit Rusia puternic: conform unui studiu din 2018, până la sfârșitul anului 2018 economia sa era cu 6% mai mică decât ar fi fost fără măsurile restrictive ale UE și SUA.

Un alt domeniu de vulnerabilitate este securitatea energetică, având în vedere că Rusia este principalul furnizor de petrol și gaze al UE. Într-adevăr, în mai multe țări din UE (cum ar fi statele baltice), o treime sau mai mult din consumul total de energie provine din gazul rusesc. O mare parte din aceasta este livrată prin conducte care traversează Ucraina, o țară ale cărei relații cu Moscova sunt chiar mai problematice decât cele ale UE, ridicând posibilitatea ca aprovizionarea cu gaze a Europei să fie ostatică tensiunilor geopolitice.

Pericolele dependenței excesive de energia rusă au fost deja evidențiate în 2009, când aprovizionarea cu gaze a mai multor țări din UE a fost întreruptă pe scurt, ca urmare a unor dispute de lungă durată dintre Moscova și Kiev. Deși UE importă acum mai mult petrol și gaze din Rusia decât atunci, a luat măsuri importante pentru a atenua riscurile, de exemplu prin construirea de noi infrastructuri energetice, cum ar fi interconectarea conductelor care să permită statelor membre UE să împartă gaz, terminale pentru importurile de gaze naturale lichefiate (GNL) de la furnizori precum Statele Unite și Qatar și facilități de stocare pentru a menține gazul în rezervă.

Cu toate acestea, controversa asupra noii conducte Nord Stream 2, care va lega Germania direct de Rusia fără a fi nevoie să tranziteze Ucraina, a evidențiat pârghia pe care Rusia o are în continuare ca principal furnizor de energie din Europa. Conducta i-a pus pe susținătorii săi, care includ țările cu cele mai multe șanse de a beneficia, precum Germania și Austria, în luptă cu adversari precum Polonia și statele baltice. De asemenea, a creat tensiuni cu SUA, care în decembrie 2020 a adoptat sancțiuni împotriva companiilor implicate în construcția sa, o mișcare „respinsă emfatic” de către Comisia Europeană. Dacă va fi finalizat în cele din urmă, Nord Stream 2 va crește capacitatea de conducte a Rusiei către Europa

cu aproape un sfert, dându-i potențial o dominare și mai mare asupra piețelor europene de gaze. Un alt impact îngrijorător este că probabil va însemna mai puține gaze rusești care tranzitează Ucraina - o lovitură pentru economia șovăitoare a Kievului, care în 2017 a câștigat 3 miliarde de dolari SUA în taxe de tranzit pe gaz.

Cu sau fără Nord Stream 2, este puțin probabil ca dependența de gazul rusesc să se încheie în curând: cererea UE de gaz, ca combustibil ieftin și relativ curat, crește, producția internă de gaze din UE (de exemplu, în Olanda) în scădere accentuată, GNL este scump, iar furnizorii alternativi precum Norvegia și Azerbaidjanul nu au capacitatea de a înlocui Rusia.

Situația din Ucraina este în continuare principalul obstacol în calea unor relații mai bune UE-Rusia. Relațiile dintre Kiev și Moscova nu au un început bun după ce Volodymyr Zelenskiy a devenit noul președinte al Ucrainei în aprilie 2019; două luni mai târziu, într-o mișcare aspru criticată de Kiev și Bruxelles, Putin a deschis ușa către rapiditatea cetățeniei ruse pentru ucrainenii care trăiesc în teritorii separatiste. Cu toate acestea, la scurt timp după aceea au apărut primele semne ale unui dezgheț între cele două țări. În septembrie și decembrie, peste două sute de prizonieri, inclusiv laureatul și regizorul Saharov din 2018 Oleg Sentsov și 24 de marinari din marina ucraineană reținuți de Rusia în largul coastei Crimeii cu un an mai devreme, au fost eliberați în două schimburi de prizonieri. Un acord de tranzit cu gaze mediat de UE anunțat în decembrie, în temeiul căruia Rusia a fost de acord să continue să utilizeze conductele de gaz din Ucraina timp de cel puțin cinci ani, a fost un alt semn al relaxării tensiunilor. Între timp, sondajele de opinie desfășurate în ambele țări au arătat o îmbunătățire a sentimentului public între ucrainenii și ruși.

Aceste evoluții au ridicat speranța de a progresa în ceea ce privește punerea în

aplicare a Acordurilor de la Minsk asupra estului Ucrainei. Între iulie și noiembrie 2019, guvernul ucrainean și separatiștii au retras trupele din trei secțiuni ale liniei frontului. În august, Macron și-a anunțat planul de a organiza primul summit „formatul Normandiei” (între liderii Rusiei, Ucrainei, Franței și Germaniei) în trei ani.

O problemă dificilă care va trebui abordată în cadrul negocierilor cu privire la Donbass este viitorul statut politic al teritoriilor separatiste. Acordul de la Minsk II din februarie 2015 prevede ca acestea să fie re-integrate în Ucraina, cu un statut autonom special și lideri aleși la alegeri care îndeplinesc standardele internaționale. Cu toate acestea, cele două părți nu sunt de acord cu privire la modul în care ar trebui să se facă acest lucru. Pentru Kiev, prioritatea imediată este recâștigarea controlului asupra Donbass-ului, în timp ce pentru separatiști și susținătorii lor ruși, problema statutului lor viitor ar trebui rezolvată mai întâi. „Formula Steinmeier”, prezentată de fostul ministru german de externe Frank-Walter Steinmeier în 2016, părea să ofere o cale de ieșire din impas: are în vedere Donetsk și Luhansk organizarea alegerilor locale, odată ce Ucraina a adoptat legislația care le definește statutul de autonom. Cu condiția ca aceste alegeri să respecte legislația ucraineană și standardele OSCE, acestea vor fi recunoscute de Kiev și legea privind statutul special va intra în vigoare. Implicația este că viitorul politic al teritoriilor va fi stabilit chiar înainte ca acestea să fie pe deplin sub controlul guvernului ucrainean. În octombrie 2019, Zelenskiy și-a anunțat acceptarea acestui acord.

Cu toate acestea, în curând a devenit clar că încheierea unui acord nu ar fi ușor. Zelenskiy a declarat că va fi de acord cu alegerile locale din Donbass numai dacă trupele străine au dispărut și Ucraina își controlează granițele; cu toate acestea, separatiștii și Rusia însăși nu și-au manifestat niciodată

dorința de a se conforma acestei cereri din urmă. Protestele în masă de la Kiev în urma anunțului lui Zelenskiy cu privire la Formula Steinmeier au reflectat, de asemenea, o rezistență largă față de ideea unui statut special pentru Donetsk și Luhansk, care pentru mulți ucraineni ar compromite suveranitatea țării. În acest context, reuniunea din 10 decembrie 2019 dintre Putin, Zelenskiy (prima întâlnire față în față între cei doi președinți), Macron și Merkel nu a reușit să facă o descoperire. Cele două părți au convenit asupra unei încetări a focului complet și a unui schimb de toți prizonierii rămași până la sfârșitul anului. Cu toate acestea, luptele continuă (conform misiunii speciale de monitorizare a OSCE, au existat 60 000 de încălcări ale încetării focului în primele trei luni ale anului 2020), negocierile privind schimbul de prizonieri sunt încă în curs de desfășurare și un termen limită din martie 2020 pentru a conveni dezangajarea trupelor de-a lungul a trei și mai multe secțiuni ale liniei frontale au fost, de asemenea, ratate. Ambele părți sunt de acord cu formula Steinmeier ca o cale de urmat, dar au viziuni divergente asupra condițiilor pentru alegerile locale din teritoriile separatiste și despre viitorul lor statut politic, Ucraina respingând ferm ideea Rusiei de federalizare. După summit, Angela Merkel a declarat că procesul de pace a recăpătat cel puțin impulsul, dar până în prezent participanții nici măcar nu au reușit să cadă de acord asupra datei următoarei întâlniri.

Decizia președintelui Putin din februarie 2020 de a-l numi pe Dmitry Kozak în locul lui Vladislav Surkov în funcția de negociator-șef pentru Ucraina este probabil un semn plin de speranță al unei abordări mai conciliante. În 2014, Surkov a fost văzut ca unul dintre principalii arhitecți ai proiectului Novorossiya, care prevedea anexarea unor zone mari din estul Ucrainei.

În absența unor progrese semnificative în ceea ce privește Ucraina, liderii UE

au convenit în iunie 2020 să prelungească sancțiunile economice pentru încă șase luni, până în ianuarie 2021 [7].

Conform declarațiilor ministrului de externe rus Serghei Lavrov, Moscova este pregătită să rupă legăturile cu Uniunea Europeană în cazul instituirii de către blocul comunitar a unor sancțiuni economice dureroase împotriva Rusiei, într-un interviu din 2 aprilie 2021. „În cazul în care vedem din nou (așa cum am simțit deja de mai multe ori) că sunt impuse sancțiuni în unele domenii care creează riscuri pentru economia noastră, inclusiv în cele mai sensibile zone, o vom face. Nu vrem să ne izolăm de viața internațională, dar trebuie să fim pregătiți pentru asta. Dacă vrei pace, pregătește-te de război!”, a declarat Lavrov, întrebat de moderatorul Vladimir Soloviov dacă Rusia se îndreaptă spre o ruptură cu UE, conform paginii web a MAE rus.

În relațiile între Rusia și Occident apar noi tensiuni după arestarea și încarcerarea opozantului rus Aleksei Navalnii, voce critică la adresa Kremlinului, ceea ce a stârnit discuții despre posibile noi sancțiuni [4]. Trei diplomați europeni au declarat la 1 aprilie pentru Reuters că Uniunea Europeană ar putea institui interdicții de călătorie și să înghețe activele unor persoane din anturajul președintelui rus Vladimir Putin, după ce Franța și Germania și-au semnalat dorința de a merge mai departe în această privință. Presiunea pentru sancțiuni s-a intensificat după ce Moscova a provocat indignarea țărilor europene prin expulzarea la data de 8 februarie 2021 a trei diplomați – german, polonez și suedez – fără a-l informa pe șeful politicii externe al UE [9], care se afla în acel moment într-o vizită la Moscova. Parisul și Berlinul susțin acum că trebuie să existe un răspuns [5]. Odată cu introducerea sancțiunilor internaționale ca urmare a anexării Crimeii, dialogul consolidat al Rusiei cu Europa din al doilea deceniu al anului 2000 s-a răcit brusc [3].

În prezent, Uniunea Europeană urmărește o abordare pe două căi, care combină sancțiunile treptate cu încercările de a găsi o soluție diplomatică la conflictul din estul Ucrainei. Participarea Rusiei la lucrările grupului de țări Grupul celor Trei plus Trei pentru a încheia acordul nuclear din 2015 cu Iranul a ridicat speranța unei cooperări internaționale suplimentare. Cu toate acestea, intervenția Rusiei în războiul sirian din 2015 a generat tensiuni suplimentare.

Măsurile restrictive ale Uniunii iau forme diferite. Măsurile diplomatice constau în excluderea Rusiei din Grupul celor Opt (G8), întreruperea procesului de aderare a Rusiei la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) și Agenția Internațională pentru Energie și suspendarea reuniunilor la nivel înalt bilaterale regulate între Uniunea Europeană și Rusia. Sancțiunile economice se aplică schimburilor din anumite sectoare, limitează accesul la piețele de capital primare și secundare ale Uniunii pentru anumite bănci și companii rusești, stabilesc interdicții de export și import de arme și interzic exportul articolelor cu dublă utilizare în scopuri militare. Aceste sancțiuni restricționează, de asemenea, accesul Rusiei la anumite tehnologii sensibile care pot fi utilizate pentru explorarea și producția de petrol. Restricțiile specifice se aplică relațiilor economice cu Crimeea și Sevastopol, inclusiv interzicerea importului de mărfuri din peninsulă, interzicerea exportului anumitor bunuri și tehnologii, restricții de investiții și interzicerea furnizării de servicii turistice. Măsurile legate de cooperarea economică includ suspendarea noilor operațiuni de finanțare în Rusia de către Banca Europeană de Investiții și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

Strategia de securitate globală a Uniunii pentru 2016 definește relația cu Rusia drept „o provocare strategică cheie”. În martie 2016, Consiliul Uniunii Europene a stabilit cinci principii directe care ar trebui apli-

cate relațiilor Uniunii cu Rusia: 1) aplicarea acordurilor de la Minsk privind conflictul din estul Ucrainei, ca o condiție de bază pentru orice schimbare substanțială a poziției față de Rusia; 2) consolidarea relațiilor Uniunii cu partenerii estici și alți vecini, inclusiv cei din Asia Centrală; 3) consolidarea rezilienței Uniunii (de exemplu, securitatea energetică, amenințările hibride sau comunicarea strategică); 4) angajamente selective cu Rusia în probleme de interes pentru Uniune; 5) trebuie să stabilească contacte interpersonale și să sprijine societatea civilă rusă [2].

Începând cu decembrie 2020, măsurile restrictive individuale se aplică pentru 177 de persoane și 48 de entități, care sunt supuse înghețării activelor și interdicției de călătorie, deoarece acțiunile lor subminează integritatea teritorială, suveranitatea și independența Ucrainei. În octombrie 2020, 2 persoane și 4 entități au fost adăugate pe lista care a participat la construcția podului Kerch, care leagă Crimeea de Rusia. De asemenea, în octombrie 2020, dar pe baza unui temei juridic diferit al Uniunii - regimul sancțiunilor pentru armele chimice - 6 persoane ruse și o entitate au fost incluse în lista relevantă de interdicții de călătorie și înghețarea activelor în urma încercării de asasinare din august 2020 asupra lui Alexei Navalnii. UE a aplicat același instrument juridic care a fost folosit pentru a pedepsi persoanele responsabile pentru cazul Skripal din Salisbury (Regatul Unit) în martie 2018 [2].

Înainte de 2014, Parlamentul European era în favoarea unui nou acord cuprinzător cu Rusia, bazat pe valori și interese comune. Cu toate acestea, Parlamentul și-a exprimat în repetate rânduri profunđa îngrijorare cu privire la respectarea drepturilor omului, a statului de drept și a democrației în Rusia, de exemplu în ceea ce privește legile împotriva „propagandei” LGBTIQ, care decriminalizează formele de cazuri mai puțin grave de violență domestică și reprimarea ONG-urilor independente sau care primesc finanțări

străine, printre alte aspecte. Parlamentul a condamnat în special nivelul fără precedent al încălcărilor drepturilor omului săvârșite împotriva locuitorilor din Crimeea, în special ale tătarilor. În 2018 a cerut eliberarea regizorului de film ucrainean Oleg Sentsov, care s-a opus anexării ilegale a Crimeii și căruia i-a acordat Premiul Saharov. Sentsov a fost eliberat în 2019 în cadrul unui schimb de prizonieri între Rusia și Ucraina. Parlamentul condamnă în mod special încercarea de asasinat din 2020 a lui Alexei Navalnii.

Relațiile cu legislatorii ruși au fost dezvoltate în principal în cadrul Comisiei parlamentare de cooperare, un forum interparlamentar instituit de ACC UE-Rusia. Între 1997 și 2014, Comisia parlamentară de cooperare a servit ca o platformă stabilă pentru dezvoltarea cooperării și dialogului între delegațiile Parlamentului European și Adunarea Federală Rusă. Cu toate acestea, din martie 2014, Parlamentul a întrerupt aceste reuniuni interparlamentare, în conformitate cu măsurile diplomatice restrictive luate de Uniune ca răspuns la criza din Ucraina. Cu toate acestea, Delegația Parlamentului la Comisia parlamentară de cooperare UE-Rusia continuă să se întrunească pe cont propriu și să discute probleme legate de relațiile dintre Uniune și Rusia. De asemenea, menține schimburi cu lumea academică, reprezentanți ai societății civile ruse, ONG-uri și mass-media [2].

Concluzii. Dilema geostrategică a Uniunii Europene este Ucraina, dilema Rusiei este Ucraina. Ucraina este importantă pentru că reprezintă un pivot care se întinde spre imensele resurse de petrol și gaz ale Asiei Centrale pentru Europa și spre enorma prosperitate a Uniunii Europene pentru Rusia. Rusia are nevoie de Ucraina ca și țară de tranzit, deoarece Rusia este dependentă de exportul de gaze. Uniunea Europeană are nevoie de Ucraina pentru a-și mări piața și importanța la nivel mondial. Uniunea Europeană vrea să se extindă, Rusia dorește

să stopeze acest lucru. Conflictul ucrainean este distrugător și consumator de resurse și energii pentru Uniunea Europeană și Rusia. Ambele au în comun dorința de a se dezvolta, sancțiunile impuse de o parte și de cealaltă afectează economiile și proiectele comune. Această încăpățănare geopolitică și geostrategică a Rusiei o aduce în urmă cu câțiva ani, iar Uniunea Europeană se simte nevoită să reacționeze. Toată această situație este în detrimentul Europei care privește înălțarea noilor centre de putere în următorii ani. Dacă nu își vor rezolva această problemă, Uniunea Europeană și Rusia sunt condamnate la stagnare, regres economic, social și politic.

BIBLIOGRAFIE

1. Cristian A. Rusia și Uniunea Europeană – o dilemă geopolitică și geostrategică.
2. De los Fayos F.G Las relaciones UE-Rusi. În: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/es/sheet/177/russia>
3. Fabbri V. La politica estera russa alla prova dei fatti. În: <https://aspeniaonline.it/la-politica-estera-russa-alla-prova-dei-fatti/>
4. Lavrov: Rusia este pregătită să rupă legăturile cu UE în cazul impunerii unor sancțiuni dureroase. În: https://deschide.md/ro/stiri/externe/80126/Lavrov-Rusia-este-preg%C4%83tit%C4%83-s%C4%83-rup%C4%83-leg%C4%83turile-cu-UE-%C3%AEn-cazul-impunerii-unor-sanc%C5%A3iuni-dureroase.htm?fbclid=IwAR0AKkw_igR2O7PqB84MrPf-av8RPu-5BaSwxpEcoAB_ZAc6TJ_PmoK1BGM
5. Moscova anunță că este gata să rupă relațiile cu Uniunea Europeană. În: https://cotidianul.md/2021/02/12/moscova-anunta-ca-este-gata-sa-rupa-relatiile-cu-uniunea-europeana/?fbclid=IwAR0kcMsxJ7Mit-X-Hajsdp8aJH3DHmBc86jjbMYt96C8agXBGV_q4rTEV_g
6. Relațiile tensionate Uniunea Europeană – Federația Rusă și impactul asupra Moldovei. Dezbateri IPN. În: <http://www.ape.md/2021/02/relatiile-tensionate-uniunea-europeana-federatia-rusa-si-impactul-asupra-moldovei-dezbateri-ipn/>
7. The EU and Russia. Locked into confrontation [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI\(2020\)652030](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI(2020)652030)
8. UE și Estul în 2030 Patru scenarii pentru relația dintre UE, Federația Rusă și vecinătatea comună. Berlin 2014. În: <http://library.fes.de/pdf-files/id-moe/11246.pdf>
9. Германия, Польша и Швеция высылают российских дипломатов. În: <https://www.dw.com/ru/germanija-shvecija-i-polsha-vysylajut-rossijskih-diplomatov/a-56500542>

Prezentat: 9 august 2021.

E-mail: svetlana.cebotari@mail.ru